

UPRAVLJANJE IMOVINOM JAVNOG SEKTORA U REPUBLICI SRPSKOJ

(sa posebnim osvrtom na računovodstvo imovine u javnom sektoru)

Dr Duško Šnjegota
(Pomoćnik ministra finansija
u Vladi Republike Srpske,
Resor za računovodstvo i reviziju)

1

10/19/2009

VLASNIŠTO I DRUGA IMOVINSKA PRAVA

Član 59. Ustava Republike Srpske

Prirodna bogatstva, gradsko građevinsko zemljište, nekretnine i stvari od naročitog privrednog, kulturnog i istorijskog značaja, za koje je zakonom određeno da su od opšteg interesa, **u državnoj su svojini**.

- **Pojedina dobra** od opšteg interesa **moгу biti i u privatnoj svojini** pod uslovima utvrđenim zakonom.
- Na dobrima od opšteg interesa i na gradskom građevinskom zemljištu može se, pod uslovima utvrđenim zakonom, steći **pravo korišćenja**.
- Upotreba i iskorišćavanje stvari od posebnog kulturnog, naučnog, umjetničkog ili istorijskog značaja ili od značaja za zaštitu prirode i čovjekove okoline mogu se na osnovu zakona ograničiti, uz punu nadoknadu vlasniku.

2

10/19/2009

VLASNIŠTO I DRUGA IMOVINSKA PRAVA

Član 102. Ustava Republike Srpske (dio)

Opština (lokalna zajednica) preko svojih organa u skladu sa zakonom:

- uređuje i obezbjeđuje obavljanje komunalnih djelatnosti,
- uređuje i obezbjeđuje korišćenje gradskog građevinskog zemljišta i poslovnog prostora,
- stara se o izgradnji, održavanju i korišćenju lokalnih puteva, ulica i drugih javnih objekata od opštinskog značaja.

3

10/19/2009

ZAKONSKA REGULATIVA - primjeri

1. Zakon o šumama
2. Zakon o javnim putevima
3. Zakon o vodama
4. Zakon o finansiranju željezničke infrastrukture i sufinansiranju željezničkog saobraćaja od interesa za Republiku Srpsku
5. Zakon o komunalnim djelatnostima
6. Zakon o utvrđivanju i prenosu prava raspolaganja imovinom na jedinice lokalne samouprave
7. Zakon o prenosu prava vlasništva nad kapitalom komunalnih preduzeća ...

4

10/19/2009

GLAVNA KNJIGA TREZORA

U Republici Srpskoj je uspostavljena Glavna knjiga trezora kao sistemska knjigovodstvena evidencija svih finansijskih transakcija u budžetu Republike, odnosno prihoda i rashoda, sredstava, izvora sredstava i obaveza u skladu sa propisanim kontnim planom i na nivou propisanih klasifikacija (fondovska, organizaciona, ekonomska, podekonomska, funkcionalna i programska).

5

10/19/2009

PRIMJENA MRS-JS U REPUBLICI SRPSKOJ

MRS-JS su u Republici Srpskoj uvedeni u primjenu na osnovu Pravilnika o primjeni MRS-JS iz januara 2005. godine. Obaveznost primjene MRS-JS od broja 1 do 20 odnosila se na finansijske izvještaje pravnih lica iz javnog sektora, izuzev javnih preduzeća, za obračunske periode počev od 2006. godine.

Krajem 2008. godine donesen je novi Pravilnik koji predviđa primjenu kompletnog seta važećih MRS-JS (od MRS-JS 1 do MRS-JS 24, za obračunske periode počev od 2008. godine i dalje.

6

10/19/2009

RAČUNOVODSTVENA OSNOVA

Prema pravilniku iz 2008. godine, do prelaska na primjenu pune obračunske (akrualne) osnove računovodstva budžetski korisnici svoje finansijske izvještaje treba da pripremaju prema tzv. "modifikovanoj obračunskoj osnovi računovodstva", koja označava računovodstvene postupke prema kojim se prihodi budžetskih korisnika u njihovim finansijskim izvještajima priznaju u obračunskom periodu u kojem su mjerljivi i raspoloživi, a rashodi u obračunskom periodu u kojem su nastali, bez obzira da li su plaćeni ili nisu.

7

10/19/2009

MRS-JS I ODABRANA OSNOVA RAČUNOVODSTVA

MRS-JS podržavaju obe osnove računovodstva, gotovinsku i obračunsku, međutim, Komitet za javni sektor (pri Međunarodnoj federaciji računovođa) entitete javnog sektora podstiče na prelazak sa gotovinske na obračunsku osnovu računovodstva.

Seriya aktuelnih MRS-JS od broja 1 do broja 24 počiva na primjeni obračunske osnove, dok se posebnim MRS-JS: Finansijsko izvještavanje prema gotovinskoj osnovi računovodstva, obuhvataju pravila za pripremu i prezentaciju finansijskih izvještaja entiteta javnog sektora zasnovanih na gotovinskoj osnovi računovodstva.

8

10/19/2009

IZVJEŠTAVANJE AKO SE KORISTI GOTOVINSKA OSNOVA

Entiteti javnog sektora koji primjenjuju MRS-JS zasnovan na gotovinskoj osnovi računovodstva korisnicima finansijskih izvještaja opšte namjene treba da prezentuju:

- izvještaj o prilivima i odlivima gotovine,
- računovodstvene politike i napomene sa objašnjenjima
- kada entitet javno objavi svoj odobreni budžet, poređenja budžetskih i stvarnih iznosa u okviru posebnog, dodatnog finansijskog izvještaja ili u vidu dodatne kolone u izvještaju o prilivima i odlivima gotovine.

9

10/19/2009

IZVJEŠTAVANJE AKO SE KORISTI OBRAČUNSKA OSNOVA

Prema MRS-JS 1, komplet finansijskih izvještaja opšte namjene kod entiteta javnog sektora koji primjenjuju MRS-JS zasnovane na obračunskoj osnovi računovodstva čine:

- izvještaj o finansijskom stanju,
- izvještaj o finansijskoj uspješnosti,
- izvještaj o promjeni u neto imovini/kapitalu,
- izvještaj o novčanim tokovima,
- napomene uz finansijske izvještaje i
- kada entitet javno objavi svoj odobreni budžet, poređenja budžetskih i stvarnih iznosa u okviru posebnog, dodatnog finansijskog izvještaja ili u koloni za budžet u finansijskim izvještajima.

10

10/19/2009

TREKUTNO IZVJEŠTAVANJE U REPUBLICI SRPSKOJ

Pravilnikom o finansijskom izvještavanju za korisnike prihoda budžeta Republike, opština i gradova i fondova propisano je da godišnji finansijski izvještaj budžetskih korisnika i fondova u Republici Srpskoj čine:

- bilans stanja,
 - bilans uspjeha,
 - bilans novčanih tokova i
 - note (zabilješke) uz finansijski izvještaj,
- te da se uz godišnji finansijski izvještaj prezentuju i:
- godišnji izvještaj o izvršenju budžeta,
 - izvještaj o kapitalnim troškovima i finansiranju i
 - posebni podaci o platama i o broju zaposlenih.

11

10/19/2009

ZAKON O TREZORU I ZAKON O BUDŽETSKOM SISTEMU

Trenutno se vrše izmjene ovih zakona zbog potrebe da se izvrši **jasno pojmovno razdvajanje kategorija budžetskih prihoda i budžetskih rashoda od kategorija prihoda i rashoda koje se prezentuju u FI sačinjenim na osnovu MRS-JS**. Izmjenama se stvaraju neophodne zakonske pretpostavke za primjenu novog Kontnog okvira za budžetske korisnike koji će u značajno većoj mjeri biti usaglašen sa zahtjevima sadržanim u MRS-JS, kao i GFS metodologijom čija primjena prilikom pripreme finansijskih izvještaja budžetskih korisnika podrazumijeva primjenu "statističkih osnova finansijskog izvještavanja".

12

10/19/2009

OSNOVE GFS METODOLOGIJE

Primjena analitičkog okvira GFS-a treba da rezultira podacima i informacijama na osnovu kojih nadležni državni organi mogu da izračunaju različite makroekonomske pokazatelje i agregate (nacionalne račune, monetarne i finansijske agregate i dr.) i da analitičarima omogući da procijene finansijsku stabilnost opšteg državnog sektora na način koji je primjenjiv i na privredu.

13

10/19/2009

OSNOVE GFS METODOLOGIJE

Uključivanje u analizu isključivo prihoda i rashoda priznatih na gotovinskoj osnovi dovodi do fokusiranja pažnje na razna finansijska ograničenja koja se tradicionalno smatraju najvećim prioritetom za državu. Međutim, analiza gotovinskih transakcija sama po sebi nije dovoljan osnov za pravilno vremensko i suštinsko određenje stvarnog uticaja svih ekonomskih tokova koje kontroliše država na privredu.

Zbog toga se računovodstvo javnog sektora sve više pomjera ka praćenju transakcija na obračunskoj osnovi.

14

10/19/2009

OSNOVE GFS METODOLOGIJE

Uvođenje obračunske osnove računovodstva u javni sektor omogućava integraciju cjelokupne imovine i obaveza koje pripadaju državi u njen jedinstveni bilans čime se olakšava kreiranje dugoročno održive ekonomske politike.

Za razliku od gotovinske, primjena obračunske osnove obezbjeđuje znatno bolju podlogu za odlučivanje, sa ciljem postizanja zadovoljavajuće efikasnosti u alokaciji državnih resursa.

15

10/19/2009

KONSOLIDOVANI FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI U JAVNOM SEKTORU RS

Relevantni MRS-JS za konsolidaciju FI budžetskih korisnika u RS su:

- MRS-JS 6 – Konsolidovani i zasebni finansijski izvještaji, za ekonomski entitet koga čine korisnik budžeta koji ima kontrolu i kontrolisani korisnici budžeta;
- MRS-JS 7 – Ulaganja u pridružene entitete, za ekonomski entitet koga čine korisnik budžeta koji ostvaruje značajan uticaj i korisnici budžeta nad kojim se ostvaruje značajan uticaj (pridruženi entiteti);
- MRS-JS 8 – Učešća u zajedničkim ulaganjima, za ekonomski entitet koga čine korisnici budžeta koji učestvuju u zajedničkoj kontroli nad drugim korisnicima budžeta i korisnici budžeta nad kojim se ostvaruje zajednička kontrola i
- MRS-JS 22 – Objelodanjivanje finansijskih informacija o opštem državnom sektoru, u slučaju kad ekonomskom entitetu koga čine korisnici budžeta pripadaju i drugi entiteti javnog sektora.

16

10/19/2009

PRIMARNA STRUKTURA NOVOG KONTNOG OKVIRA

Primarna struktura novog Kontnog okvira za budžetske korisnike:

- klasa 0 – Nefinansijska imovina,
- klasa 1 – Finansijska imovina,
- klasa 2 – Obaveze,
- klasa 3 – Vlastiti izvori sredstava,
- klasa 4 – Tekući rashodi,
- klasa 5 – Izdaci za nefinansijsku imovinu,
- klasa 6 – Izdaci za otplatu glavnice i nabavku finansijske imovine,
- klasa 7 – Tekući prihodi,
- klasa 8 – Primici od prodaje nefinansijske imovine i
- klasa 9 – Primici po osnovu zaduživanja i prodaje finansijske imovine.

17

10/19/2009

UNUTRAŠNJA ORGANIZACIJA KLASA RAČUNA 4 i 7

Unutrašnja organizacija klasa 4 i 7 trebala bi da bude uspostavljena tako da omogući adekvatan obuhvat, kako budžetskih rashoda i budžetskih prihoda, tako i rashoda i prihoda vrednovanih prema računovodstvenim pravilima zasnovanim na primjeni MRS-JS.

18

10/19/2009

ŠTA SE OVIM POSTIŽE ???

1. lakša priprema budžeta i budžetskih izvještaja, kao i efikasnija kontrola i upravljanje ukupnom budžetskom i javnom potrošnjom, čime se osigurava veća funkcionalnost,
2. priprema pojedinačnih finansijskih izvještaja budžetskih korisnika i konsolidovanog bilansa Republike u skladu sa svim relevantnim MRS-JS,
3. primjena GFS metodologije kao osnove za uspostavljanje kvalitetnog i efikasnog sistema državne finansijske statistike, čime informacije o ukupnom ekonomskom ambijentu u Republici Srpskoj postaju prepoznatljivije za strane investitore i međunarodne finansijske institucije.

19

10/19/2009

ZAKLJUČAK

Efikan sistem upravljanja javnom imovinom nije moguće uspostaviti ukoliko on, pored ostalog, ne počiva na efikasnom i adekvatnom modelu evidentiranja finansijskih i drugih transakcija koje kontroliše država i finansijskog izvještavanja.

Finansijski izvještaji u javnom sektoru specifični su, ne samo zbog njegove složene funkcionalne i organizacione strukture, već i zbog tradicionalno prisutne gotovinske računovodstvene osnove u računovodstvu javnog sektora.

Prelazak sa gotovinske na obračunsku osnovu računovodstva treba teći postepeno, što je potpuno u skladu sa filozofijom na kojoj počivaju MRS-JS.

20

10/19/2009

ZAKLJUČAK

Od 2005. godine od kad je započeo, proces primjene MRS-JS u Republici Srpskoj se kontinuirano razvija i doprinosi konstantnom poboljšanju sistema finansijskog izvještavanja u javnom sektoru.

KBS Republike 2008 : KBS Republike 2007
(rast za 86%)